

Mia Bašić, mag. iuris

**Mato Arlović: PRAVO NACIONALNIH MANJINA
U REPUBLICI HRVATSKOJ,
Novi informator, Zagreb 2015., str. 573**

Pitanje nacionalnih manjina uvijek je imalo osjetljiv karakter u svakoj državnoj tvorevini. Danas, kada smo svjedoci još jednog velikog migracijskog vala, njihovo pitanje postaje sve izraženije i složenije. Svakodnevno promatramo nastanak novih nacionalnih manjina širom svijeta i samim tim je iznimno važno urediti njihov pravni status. Pionir po pitanju nacionalnih manjina svakako je i Republika Hrvatska koja u svom najvišem zakonodavnom aktu u izvorišnim osnovama broji čak njih 22, ali dodaje i riječi „i drugih“ (Ustav RH, NN 85/2010), što nesumnjivo upućuje na to da je ovaj broj još veći.

Povijest prava nacionalnih manjina na teritoriju Republike Hrvatske detaljno nam je predočio sudac Ustavnog suda RH dr. sc. **Mato Arlović** u svojoj knjizi *Pravo nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj*, Novi informator, Zagreb, 2015., str. 573. Na početku knjige nalazi se predgovor autora (str. 5-7), riječ o djelu (str. 9-12) koja pripada urednici knjige dipl. iur. Davorki Foretić i sadržaj (str. 13-18), nakon čega slijede uvodna razmatranja autora (str. 19-27), sedam glavnih poglavlja (str. 29-522), dio umjesto zaključka (str. 523-528), prilog (str. 529-533), kratice (str. 535), kazalo sudske prakse (str. 536) i kazalo autora (str. 537-540) te na samom kraju kazalo pojmova (str. 541-546) i popis korištene literature (str. 547-573).

U prvom poglavlju „Povijesni razvoj prava nacionalnih manjina i prikaz osnovnoga međunarodnopravnog okvira za ostvarenje njihovih prava danas“ (str. 29-73) autor izlaže o povijesnom razvoju prava nacionalnih manjina i o ulozi Lige naroda u njihovoj zaštiti pri čemu se posebno osvrće na međunarodni pravni okvir o položaju i zaštiti manjina.

Drugo poglavlje „Pojam nacionalne manjine i njegovo razgraničenje od srodnih pojmova“ (str. 75-103) odnosi se na pojašnjenje pojma nacionalne manjine i njegovo razlikovanje od drugih pojmova, primjerice pojma ljudskih prava i sloboda. Također, u ovom poglavlju možemo vidjeti na koji način se pravo nacionalnih manjina razlikuje prema humanitarnom pravu kao i to kako se pojam nacionalne manjine razlikuje od pojma nacije, naroda i etničke skupine.

Treće poglavlje „Razvoj prava nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj“ (str. 105-266) počinje važnim podsjetnikom na razvoj prava nacionalnih manjih kroz pravno uređenje SFRJ da bi se autor potom bazirao na uređenju ovog pitanja u RH. Ovdje Arlović razvoj prava nacionalnih manjina na teritoriju RH dijeli u tri faze: prva faza obuhvaća razdoblje od 1990. do 1992., druga faza odnosi se na razdoblje od 1992. do 2000., dok treća faza obuhvaća vrijeme od 2000. godine do danas. Jednako tako, Arlović je zadnjoj fazi pridodao tri podfaze, a u svakoj

je obradio konkretan pravni dokument značajan za razvoj nacionalnih manjina u RH.

U četvrtom poglavlju „Pravna načela i vrednote u pravu nacionalnih manjina“ (str. 267-291) autor je obradio temeljna načela i vrijednosti koje su ukorijenjene u pravo nacionalnih manjina, kako ona koja su zajamčena u međunarodnim pravnim aktima, tako i ona zajamčena Ustavom Republike Hrvatske.

Peto poglavlje „Izvori prava nacionalnih manjina“ (str. 293-314) rezervirano je za upoznavanje i klasifikaciju izvora prava nacionalnih manjina. Također, ovo poglavlje sadrži i dio o međunarodnom odnosu osnovnih pravnih izvora prava nacionalnih manjina.

Šesto poglavlje „Prava i slobode nacionalnih manjina i njihovih pripadnika, njihova ograničenja i zaštita“ (str. 315-489) sadržajem je najbogatiji dio izdanja. Ovdje Arlović detaljno proučava kolektivna prava i slobode nacionalnih manjina, njihove subjekte i sadržaj. Isto tako, autor se ovdje uhvatio u koštac s ograničenjima prava i sloboda manjina i njihovih pripadnika, njihovim obilježjima i zaštitom unutar pravnog okvira Republike Hrvatske.

U sedmom poglavlju „O prijedlogu šeste promjene Ustava Republike Hrvatske – dodatak“ (str. 491-522) Arlović doprinosi kritici prijedloga nove izmjene Ustava RH, pružajući pritom konstruktivne argumente koji idu u prilog neprihvatanju takve promjene.

Hrvatska je društvo različitosti. Zahvaljujući svojoj složenoj državnoj povijesti, ona je bila i ostala iznimno pogodno tlo za život nacionalnih manjina. Nacionalne manjine bogatstvo su svake demokracije i kao takve bi ih se trebalo cijeniti. Knjiga „*Pravo nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj*“ **M. Arlovića** je važno djelo koje, pored toga što nas temeljito upoznaje s pravnim statusom nacionalnih manjina u RH, odaje i priznanje jednom važnom stupu moderne demokratske države. Zbog manjka literature o spomenutoj temi, ova knjiga postaje kod nas jedan od glavnih izvora za proučavanje prava nacionalnih manjina.